

A DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR MOZGÓKÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSAI A ZALAEGRSZEGI KISTÉRSÉGBEN 2008-BAN

Szakmai beszámoló

A szolgáltatást megrendelő települések:

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár a községi önkormányzatokkal, illetve a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Társulással kötött *Ellátási szerződés* alapján biztosította a mozgókönyvtári szolgáltatást a nyilvános könyvtárat nem működtető községekben a zalaegerszegi kistérség 16 települése - Alibánfa, Alsónemesapáti, Bagod, Csöde, Gyűrűs, Kemendollár, Kisbucsa, Nemesapáti, Nemeshetés, Petőhenye, Pókaszepetk, Pusztaszentlászló, Vöckönd, Zalaistvánd, Zalaszentiván, Zalaszentlőrinc – számára.

A felsorolt települések közül 11 községnek *év elejétől* szolgáltatunk, Zalaszentlőrinc áprilistól, Kisbucsa, Pusztaszentlászló, Zalaszentiván *júliustól*, Pókaszepetk *szeptembertől* rendelte meg a mozgókönyvtári szolgáltatást.

2007-ben szolgáltatunk még Nemesszentandrás, Nemesrádó, Pölöske, Szentpéterúr Zalaigrice, Zalaszentmihály településeknek, de ezek a községek év végén a Pacsa és Térsége Többcélú Kistérségi Társuláshoz csatlakoztak.

A zalaegerszegi kistérség területén további egy (Söjtör) nyilvános könyvtárként működő községi könyvtár számára nyújtottunk szakmai módszertani segítséget.

Az ellátási szerződés alapján ellátott feladatok:

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár a mozgókönyvtári ellátás keretében a következő feladatokat végezte el:

- Alapszolgáltatások:
 - dokumentumszolgáltatás
 - információszolgáltatás
- További szolgáltatások:
 - Szaktanácsadó tevékenység
 - Módszertani gondozás (állományrendezés, selejtezés, állományellenőrzés)
 - Statisztikai adatszolgáltatás
 - Helyismereti információszolgáltatás
 - Közösségi szolgáltatások (rendezvények, programok, kiállítások szervezése)
 - Szakmai továbbképzések (tanfolyamok, szakmai napok)
 - Kiadványok készítése
 - Használóképzés (a könyvtárhasználat, számítógép és internet használat megtanítása)

A szolgáltatás finanszírozása:

A mozgókönyvtári szolgáltatások finanszírozása a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. Törvényben meghatározott 1.300.000 Ft mozgókönyvtári normatív támogatásból valósult meg.

A Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás döntése alapján a mozgókönyvtári normatíva 40 %-át az ellátandó települések arányában adta át a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnak. 11 település után az egész évre számított normatív támogatást kaptuk meg, Zalaszentlőrinc esetében 9 hónapra, Kisbucsa, Pusztaszentlászló, Zalaszentiván esetében 7 hónapra eső időarányos támogatást utalt át a Társulás. Pókaszepetk településsel 2008. augusztus 15-én kötöttünk szerződést, de a 2008. évi időarányos támogatást a Társulás tájékoztatása alapján csak 2009-ben kapjuk meg. (Ettől függetlenül Pókaszepetk településre is biztosítottuk a dokumentum-ellátást és más szolgáltatásokat.)

Az alábbi táblázat az intézményünknek átadott mozgókönyvtári normatíva keretösszegeket és az érdekeltségnövelő támogatást tartalmazza.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár mozgókönyvtári szolgáltatásának keretösszege 2008-ban					
		%	Ft	Érdekeltség-növelő támogatás	Összesen
DFMK-nak átadott mozgókönyvtári normatíva		40,0%	7 014 800		7 014 800
ebből működési költség		50,0%	3 507 400		3 507 400
ebből dokumentum		50,0%	3 507 400	772800	4 280 200
	Könyv	32,5%	2 279 810	400000	2 679 810
	Hangzó, képi és elektronikus dokumentum	10,0%	701 480	372800	1 074 280
	Folyóirat	7,5%	526 110		526 110

Az átadott összeg 50%-át működési és felhalmozási kiadásokra, rendezvények szervezésére, 50%-át állománygyarapításra használtuk fel. A táblázatból is jól látható, hogy az átutalt 7.014.800 Ft **mozgókönyvtári támogatásból 3.507.400 Ft**-ot állt rendelkezésre működési (személyi, dologi) költségre és ugyanennyi dokumentum-beszerzésre. A 2008. évi normatív támogatáson felül a 2007. évi beszerzés alapján **a megyei könyvtár által igénybe vett 772.800 Ft érdekeltségnövelő támogatással tovább tudtuk növelni a dokumentum-beszerzési keretet.** Így **összesen 4.280.200 Ft állt rendelkezésre dokumentum-beszerzésre** (községenként átlag 267.512 Ft)

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár beletárolt mozgókönyvtári állománya Zalaegerszegi kistérség		
Dokumentumtípus	2008-ban leltárba vett állomány	Tárgyév december 31-ei összes állomány
Könyv	1797	4936
Hangdokumentum (CD)	137	267
Képdokumentum (DVD)	413	890
Elektronikus dokumentum (CD-ROM, DVD-ROM)	5	6
Összesen:	2352	6099
Állománygyarapítás összege számlák alapján	3 712 439,00 Ft	

A rendelkezésre álló keretből összesen 2352 db dokumentumot (1797 db könyvet, 137 db CD-t, 413 db DVD-t, 5 db elektronikus dokumentumot) vásároltunk (községenkénti átlag 147 db dokumentum). **A beletárolt állomány** (könyv, DVD, CD, elektronikus dokumentum) **értéke 3.712.439 Ft** volt. Ehhez hozzá kell tenni, hogy e dokumentumok bolti ára ennél magasabb, hiszen 10-30% kedvezmény kaptunk a szállítóktól. A könyveket a közbeszerzési eljárást megnyerő Könyvtárellátó Nonprofit KFT-től szereztük be, minden könyvet 28% kedvezménnyel tudtunk megvásárolni. Az audiovizuális dokumentumokat különböző cégektől (XPRESS, Alexandra, Bookline, MOKÉP) vásároltuk, a kedvezmény mértéke változó volt.

A beletárolt dokumentumok mellett valamennyi települési szolgáltató-hely számára folyóiratokat is rendeltünk. Saját kéréseiket és a folyóiratok értékét figyelembe véve 6-13 féle színes lap járt a falvakba. **Az előfizetett lapok értéke 2008-ban összesen 572.675 Ft** volt.

A 2007. évi beszerzésekkel együtt a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Társulás megyei könyvtárral szerződött településeinek ellátására 6099 db beletárolt mozgókönyvtári állomány áll rendelkezésre.

Össességében a **dokumentum-beszerzésre 4.285.113 Ft-ot** (a tervezettnél 4.913 Ft-tal többet) **fordítottunk**.

A költségek felhasználását részletesen a pénzügyi beszámoló tartalmazza.

Dokumentum- és információszolgáltatás:

A dokumentumokat **letéti ellátás** formájában biztosítottuk a mozgókönyvtári szolgáltatást megrendelő 16 községi *szolgáltató hely* számára. Célunk, hogy a friss, aktuális, helyi igényeknek megfelelő dokumentumok hozzáférhetőek legyenek a kistelepüléseken; a kedvezményes és szakszerű dokumentumvásárlás útján olcsóbbá és gazdagabbá váljon az állománygyarapítás.

Az egész évben szerződésben álló településekre 6 alkalommal szállítottunk könyveket, az új belépők esetében időarányosan történtek meg a szállítások.

A letétbe adott dokumentumok kisebb hányada tartós letét, a többi cseréletét formájában került a községekbe. Tartalmi szempontból elsősorban romantikus regényekkel, kalandregényekkel, mesékkel, ismeretterjesztő képeskönyvekkel növeltük a szolgáltató helyeken a könyvínálatot, de kézikönyveket, lexikonokat, szótárakat, színjátszó könyveket, kötelező olvasmányokat és elemzéseiket, helyismereti irodalmat is juttattunk a településekre.

CD-t, DVD-t igény szerint szállítottunk a településekre. Egy alkalommal 20-20 db-ot kaptak 1 hónapos határidőre. E dokumentumfajták egyre népszerűbbek a településeken. Kisbucsa kivételével valamennyi település igénybe vette ezt a szolgáltatást.

A szolgáltató helyek könyvtárosai továbbították az olvasók helyi igényeit is. Azokat a dokumentumokat, amelyeket a mozgókönyvtári állományból nem tudtunk kiadni, a megyei könyvtár saját állományából biztosítottuk **könyvtárközi kölcsönzés** formájában.

2008-ban összesen 3793 db dokumentumot forgalmaztunk a 16 településre (átlag 237 db), ebből 1.851 db mozgókönyvtári normatívából vásárolt könyvet, 285 db saját állományból kiadott könyvet, 1.447 DVD-t, és 210 CD-t. A 2007-ben kiadott letéttel együtt a 16 településen összesen 6271 db dokumentum volt december 31-én.

Ezen kívül valamennyi településen van még saját tulajdonú községi állomány is.

Az újonnan vásárolt könyvek közül 501 db-ot még nem juttattunk ki a községekbe, ezeket decemberben vásároltuk, és 2009. január elején fogjuk kiszállítani.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár letétbe adott mozgókönyvtári és saját állománya
Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás települései

Sorszám	Település	Mozgókönyvtári állományból 2008-ban forgalmazott dokumentum				Saját állományból átadott dokumentumok 2008-ban	2008-ban összesen forgalmazott dokumentum (mozgókönyvtári állomány + saját állomány)	Letétben 2008 előtti kint lévő dokumentumok	Összesen forgalmazott dokumentum 2008-ban kiadott mozgókönyvtári+saját+korábbi letét
		Könyv	DVD	CD	Összesen:				
1.	Alibánfa	119	100	18	237	48	285	173	458
2.	Alsónemesapáti	124	93	5	222	4	226	468	694
3.	Bagod	132	90	25	247	67	314		314
4.	Csöde	118	127	10	255	7	262	172	434
5.	Gyűrűs	120	135	34	289	5	294	185	479
6.	Kisbucsa	110			110		110		110
7.	Kemendollár	136	211	9	356	16	372	184	556
8.	Nemesapáti	131	160	11	302		302	185	487
9.	Nemeshetés	122	42	10	174	6	180	184	364
10.	Pethőhenye	153	177	15	345	6	351	185	536
11.	Pókaszepetk	62	30	10	102	13	115		115
12.	Pusztaszentlászló	88	30	10	128	9	137		137
13.	Vöckönd	120	60	11	191		191	454	645
14.	Zalaistvánd	126	82	10	218		218	288	506
15.	Zalaszentiván	79	20	5	104	5	109		109
16.	Zalaszentlőrinc	111	90	27	228	99	327		327
Összesen		1851	1447	210	3508	285	3793	2478	6271

A dokumentumok **egységes nyilvántartásba kerültek a TEXTLIB integrált rendszerben**. A rögzített dokumentumok **az online katalógusban az interneten keresztül visszakereshetők**: <http://katalogus.dfmk.hu:8080/> . Információk állnak rendelkezésre arról is, hogy egy adott községi szolgáltató helyen milyen dokumentumok találhatóak, illetve, hogy egy adott dokumentum hol van letétben.

A községek számára megrendelt folyóiratokat a Könyvtárellátó Nonprofit KFT, illetve a Magyar Posta ZRT közvetlenül a településekre szállította, és a szolgáltató helyek könyvtárosai tartották nyilván, amelyhez nyomtatványt biztosítottunk.

Intézményünk honlapján **folyamatosan frissítettük a mozgókönyvtári ellátás weboldalát**. Elérhetősége: <http://www.dfmk.hu/mozgokonyvtar/index.htm>

A mozgókönyvtári honlapon megtekinthető a szolgáltató helyek letéti könyvállománya, a rendelkezésre álló DVD-k, CD-k, folyóiratok jegyzéke. Elérhetővé tettük a szerződések, beszámolóik szövegét. A „dokumentumok” menüpont alatt megtalálhatók a különböző mozgókönyvtári nyilvántartó lapok és a kölcsönzési adminisztráció nyomtatványai is. A képanyagok között valamennyi könyvtári szolgáltató helyről található képek, nyomon követhetők a könyvtárak felújításai és a rendezvények is. A mozgókönyvtári szolgáltatás weboldaláról linkeléssel eljuthatunk a községek, illetve a többcélú társulások honlapjára is.

2008 áprilisában **tájékoztató hírlevelet indítottunk útjára**, amelynek elsőszámú címzettjei azoknak a településeknek az önkormányzatai és könyvtári szolgáltató helyei, amelyek a Deák Ferenc Megyei Könyvtártól rendelték meg a mozgókönyvtári szolgáltatást,

valamint a kistérségi irodák. 2008-ban összesen 4 hírlevelet jelentettünk meg. Az 1. számot postán küldtük el az érintetteknek. A további számokat e-mailben juttattuk el az érintetteknek, de közzétettük a honlapunkon is.

Egyéb szolgáltatások:

Intézményünk munkatársai **rendszeres kapcsolatot tartottak** a települések önkormányzataival és a szolgáltató helyek könyvtárosaival. A helyszíni látogatások során segítettek a helyi állomány rendben tartását. Helyi kérésre segítünk a könyvtárak költöztetésében is (Nemesapáti, Nemeshetés).

Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy a falvak könyvtári személyzete váljon alkalmassá könyvtárosi feladatainak ellátásához. Ennek érdekében nagy gondot fordítottunk a szakmai továbbképzésükre. A helyszíni látogatások is lehetőséget adnak arra, hogy a megyei könyvtár munkatársai szakmai tanácsokat adjanak a községi könyvtárosoknak. Ezen kívül május 19-én **szakmai továbbképzést szerveztünk** a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban, ahol 4 témában előadást hallgattak, de lehetőséget biztosítottunk ahhoz is, hogy a szolgáltató helyek könyvtárosai megismerkedhessenek egymással és kötetlen beszélgetés formájában útmutatást kaptak a munkájuk ellátásához.

Májusban Kemendolláron **internet-használói tanfolyamot tartottunk**, amelyen 6 fő vett részt. Célunk az volt, hogy a lakosság azon rétegei is megtanulják a számítógép használatát, az elektronikus levelezés és az információkeresés, az elektronikus ügyintézés legalapvetőbb ismereteit, akik eddig nem (vagy nagyon keveset) használtak számítógépet. A 20 órás tanfolyam a lakosság számára ingyenes volt. Az oktatást intézményünk eTanácsadó végzettségű szakembere végezte. A kurzus sikeressége megerősít bennünket abban, hogy 2009-ben is folytassuk a tanfolyamok szervezését.

A év első felében **begyűjtöttük a mozgókönyvtári szolgáltató helyek statisztikai adatait**. A legfontosabb mutatókat saját kiadványunkban megjelentettük és közzétettük a honlapunkon is.

A Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Társulás megbízás alapján szintén az év elején **felmértük a szolgáltató helyek állapotát, ellenőriztük az önkormányzatok 2007. évi normatíva felhasználását**, amelyről jegyzőkönyvet is készítettünk.

Biztosítottuk minden szolgáltatást megrendelő település számára a helyi kölcsönzéshez és a forgalmi adatok méréséhez szükséges **nyomtatványokat**.

2008-ban is **folyamatosan kerestük a pályázati lehetőségeket** és erről értesítettük a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Társulást, illetve a fenntartó önkormányzatokat is. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár benyújtott európai uniós pályázatainak sikeressége esetén a mozgókönyvtári szolgáltatás feltételeit is nagymértékben javítjuk majd.

Minden szolgáltató helyre eljuttattuk a Deák Ferenc Megyei Könyvtár kiadásában megjelenő **kiadványokat**, így a *Zalai könyvtári levelező* című szakmai folyóiratot és a *Zala megye településeinek ellátása* című statisztikai kiadványt.

A kistérség területén - az Ünnepi Könyvhét és a Zalai Gyermekkönyvhetek programjához kapcsolódva - **rendezvényeket is szerveztünk**. A programok szervezésekor együttműködtünk a helyi iskolákkal is.

Május 28-án Bagodban író-olvasó találkozó keretében a gyerekek megismerkedhettek Bosnyák Viktória írónővel.

Szeptember 6-án Alibánfán a községi falunapon kézműves foglalkozást tartottunk a gyerekeknek. A foglalkozást Pintér Györgyike vezette.

"Mátyás király alakja a magyar irodalomban" címmel a zalaszentiváni általános iskolásoknak november 21-én 9 órától Kiss Gábor tartott előadást.

Kézműves foglalkozás keretében karácsonyi díszek készítésére került sor november 14-én Pethőhenyén, december 12-én Zalaszentlőrincen, december 20-án Alsónemesapátiban. A foglalkozásokat Zsirainé Kulcsár Mária vezette.

Pethőhenyén június 6-án névadó ünnepségre került sor. A helyiek Gaál Károly hajdani pedagógusról nevezték el a községi könyvtárat.

Június végétől új helyen várja olvasóit Nemeshetésen a könyvtári szolgáltató hely. A helyiség kialakítása a mozgókönyvtári normatív támogatásból valósult meg. A könyvtár így a teleházzal szomszédos helyiségbe került, nyitva tartását a teleház nyitva tartásához igazítva megemelték.

Közösségi Ház és könyvtárávató ünnepségre került sor Nemesapátiban. 2008. október 23-án. Az ünnepség keretében átadták a Lukács Istvánról elnevezett új könyvtárszobát is. Az avatóünnepség részeként Pintér Györgyike vezetésével kézműves foglalkozásra került sor.

Kiegészítő megjegyzések:

Az előző évi beszámoló óta a feladat ellátásával kapcsolatban panasz nem merült fel.

Javasoljuk, hogy a beszámolási kötelezettséget a következő évi ellátási szerződésben későbbi időpontra, legkorábban 2010. január 31-re tegyék. Indoklása: január 15-ig a statisztikai adatokat az előző évről nem lehet begyűjteni a községekből. Így a szöveges beszámoló nem tartalmazza a szolgáltató helyek forgalmi adatait (beiratkozott olvasók száma, kölcsönzés, helyben használat) a nyitva tartással, informatikai ellátottsággal, személyzettel kapcsolatos adatokat. Ezeket később tudjuk szolgáltatni.

Javasoljuk továbbá, hogy a 4. negyedévi normatíva átutalása december elején történjen meg, egyrészt a pénzügyi év zárása miatt, másrészt a célszerű felhasználás érdekében.

A 2009. (vagy a 2010.) évi normatíva felhasználásával kapcsolatban kérjük betervezni a települési önkormányzatok részéről a TEXTLIB integrált rendszer kistérségi modul helyi munkaállomás programjának megvásárlását, amely a helyi katalógus működését és az elektronikus kölcsönzés bevezetését teszi lehetővé a könyvtári szolgáltató helyeken. Költsége: 80.000 Ft+ ÁFA.

Mivel a településekkel határozatlan idejű szerződést kötöttünk, és módosítási igény nem merült fel, nem kellett megújítani a szerződéseket a 2009. évre. Így ebben az évben Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Társulás települései közül 16 szolgáltató-hely számára végezzük az ellátást.

Zalaegerszeg, 2009. január 15.

Sebestyénné Horváth Margit
hálózatgondozó könyvtáros

Kiss Gábor
igazgató